

ዳኞች፡- ሓጎስ ወልዱ

አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድ

ነጋ ዱፍሳ

አዳነ ንጉሴ

- አመልካች፡-**
- 1- አቶ ብርሀን ገ/አግዚአብሔር
  - 2- ወ/ሮ አልጋነሽ ገ/አግዚአብሔር
  - 3- ወ/ሮ ዝማም ገ/አግዚአብሔር
  - 4- ወ/ሮ ሙሉ ገ/አግዚአብሔር
  - 5- ወ/ሮ አልማዝ ገ/አግዚአብሔር
  - 6- ወ/ሪት ገነት ገ/አግዚአብሔር
  - 7- የአቶ አበበ ገ/አግዚአብሔር ወራሾች
/ወ/ሪት ትከሻዬ አበበ ና አቶ ዮሐንስ አበበ

1ኛ እስከ 7ኛ ተራ ቁጥር ለተጠቀሱት ጠበቃ አቶ ደስታ በርሄ ቀረቡ

- 8- ወ/ሪት ሊንዳ ገ/አግዚአብሔር - ቀረቡ
- 9- ወ/ሮ ምዕላል ገ/አግዚአብሔር
- 10- ወ/ሮ ዕጌወይኒ ገ/አግዚአብሔር
- 11- አቶ ሀይሉ ገ/አግዚአብሔር
- 12- አቶ ግዛቸው ገ/አግዚአብሔር

ከዘጠነኛ እስከ አስራ ሁለተኛ ቀረቡ
የተጠቀሱት ወኪል አንደኛ ተጠሪ

ተጠሪ፡- ወ/ሮ ለታይ ገ/ጊዮርጊስ ጠበቃ አቶ ደረጀ ወረቁ ቀረቡ
መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል፡፡

ፍ ር ድ

ጉዳዩ የቀረበው አመልካቾች የፌዴራል ክፍተኛ ፍርድ ቤትና የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት የሰጡት የአፈፃፀም ትዕዛዝ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በሰበር ታይቶ ይታረምልኝ በማለት ያቀረቡትን አቤቱታ አጣርቶ ለመወሰን ነው። ክርክሩ የአፈፃፀም ክርክር ነው። የክርክሩ መነሻ በቦሌ ክፍለ ከተማ በቀድሞው ወረዳ 17 ቀበሌ 24 የቤት ቀጥር 166 ሥር የመኖሪያ ቤትና መጋዘን ያሉ ሲሆን መኖሪያ ቤቱ የአመልካቾች አውራሽና የተጠሪ የጋራ ሃብት መሆኑ በፍርድ የተወሰነ ሲሆን መጋዘኑ የአመልካቾች አውራሽ የግል ንብረት መሆኑ ተወስኗል።

አመልካቾችና ተጠሪ የሚከራከሩት በግቢው ውስጥ የሚገኘው ባዶ ቦታ የመኖሪያ ቤቱ ነው ወይስ የመጋዘኑ ነው በሚለው ነጥብ ላይ ነው። አፈፃፀሙን ያያዘው የሥር ፍርድ ቤት የቦሌ ክፍለ ከተማ ቦታው በባለሙያ እንዲታይ ካደረገ በኋላ ግራ ቀኙ የሚከራከሩበት ቦታ የሚጠቃለለው ወደ መኖሪያ ቤቱ መሆኑን ወይም ወደ መጋዘኑ መሆኑን ወይም መኖሪያ ቤቱና መጋዘኑ የየራሳቸው ይዘታ ካላቸው የይዘታቸውን ስፋት ምን ያህል መሆኑን ለይቶ የእስኪሆኑ ማብራሪያ እንዲልክ ትዕዛዝ ሰጥቷል። የቦሌ ክፍለ ከተማ የመሬት ልማትና አስተዳደር ጽ/ቤት ግራ ቀኙ የሚከራከሩበት ቦታ ለመጋዘን ይሁን ለመኖሪያ ቤቱ ለማሳወቅ የሚቸገር እንደሆነና ቀደም ሲል በነበረው ካርታ ይዘታው ተለይቶ ያልተቀመጠ መሆኑንና ለአመልካቾች አውራሽ 1973 ዓ.ም ቦታው የተሰጣቸው የመኖሪያ ቤት በመሥራት እንዲገለገሉበት መሆኑን በመግለፅ ምላሽ ሰጥቷል።

የሥር ፍርድ ቤት የግራ ቀኙን ክርክርና የቀረበለትን ማስረጃ ከመረመረ በኋላ ባዶ ቦታው ወደ መኖሪያ ቤቱ እንዲጠቃለልና አፈፃፀሙ እንዲቀጥል ትዕዛዝ ሰጥቷል። አመልካቾች በዚህ ትዕዛዝ ቅር በመሠኘት ይግባኝ ለፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት አቅርበዋል። ይግባኝ ሰሚ ችሎት የግራ ቀኙን ክርክር ከሰማ በኋላ የሥር ፍርድ ቤት የሰጠውን ትዕዛዝ አፅንቶታል።

አመልካቾች ፍርዱን የሚያስፈፅመው ፍርድ ቤት ተጨማሪ ማብራሪያ መጠየቅ አልነበረበትም መጋዘኑ ኤል ሼኝ በመሆኑ ቦታውን ለአመልካቾች ማስረከብ ነበረበት። መጋዘኑ የተሠራው 1973 ዓ.ም ሲሆን የመኖሪያ ቤቱ የተሠራው 1978 ዓ.ም ነው። ተጠሪ በመ.ቁ 723592 ባቀረቡት ክስ ቦታው የመጋዘኑ አካል መሆኑን በማመን ገልፀው እያለ በፍርዱ መሠረት ባዶ ቦታውን በእጅ ማስረከብ ሲገባው ከመኖሪያ ቤቱ ጋር እንዲጠቃለል መወሰኑ መሠረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በሰበር ታይቶ ይታረምልኝ በማለት ህዳር 24 ቀን 2003 ዓ.ም የተፃፈ የሰበር አቤቱታ አቅርበዋል። ተጠሪ በበኩላቸው መጋቢት 2 ቀን 2003 ዓ.ም በተፃፈ መልስ የሥር ፍርድ ቤት ጉዳዩን በባለሙያ በኩል እንዲጣራ በማድረግ የሰጠው ትዕዛዝ የህግ ስህተት የለበትም በመዝገብ ቁጥር 723592 የአጥር ግንባታ የተገነባበትን ግምት ከሚጠይቅ ውጭ ስለቦታ የቀረበ ክርክርና የተሰጠ ውሣኔ የለም። የአመልካቾች አቤቱታ የቦታች ፍርድ ቤቶች መሠረታዊ የህግ ስህተት የፈፀመ መሆኑን የማያሳይ ከመሆኑም በላይ ዕውነታውን የሚያንፀባርቅ አይደለም በማለት መልስ ሰጥቷል። አመልካቾች መጋቢት 17 ቀን 2003 ዓ.ም የተፃፈ መልስ መልስ አቅርበዋል።

ከሥር የክርክሩ አመጣጥና በሰበር የቀረበው ክርክር ከላይ የተገለፀው ሲሆን እኛም ጉዳዩን መርምረናል። ጉዳዩን እንደመረመርነው የቦታች ፍርድ ቤቶች የሰጡት የአፈፃፀም ትዕዛዝ ተገቢ ነው ወይስ አይደለም የሚለው ጭብጥ መታየት ያለበት ሆኖ አግኝተነዋል።

አመልካችና ተጠሪ የሚከራከሩት የመኖሪያ ቤቱና መጋዘኑ ከተሠራበትና በእንድ ካርታ በተጠቃለለው ይዘታ ቦታ ላይ የሚገኘው ባዶ ቦታ የመኖሪያ ቤቱ ነው ወይስ የመጋዘኑ ነው በሚለው ነጥብ ላይ ነው። አመልካች ግራ ቀኝ የሚከራከሩበት ባዶ ቦታ በመጋዘኑ ሊጠቃለል እንደሚገባ ውሳኔ እንደተሰጠበት በማንሣት የሚከራከሩ ቢሆንም የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመዝገብ ቁጥር 30811 ውሳኔ የሰጠው መጋዘኑ የአመልካች አውራሽ የግል ንብረት መሆኑን እንጅ በግቢው የሚገኘው ባዶ ቦታ ከመጋዘኑ ጋር ሊጠቃለልና ለአመልካች ሊሰጥ የሚገባው መሆኑን አልወሰነም። በሌላ በኩል በመዝገብ ቁጥር 723592 ተጠሪ ከጋብቻ በኋላ አጥር በማጠር ወለል ሊሾ በማድረግ ያወጡትን ገንዘብ ጠይቀው ውሳኔ የተሰጠበት ሲሆን የባዶ ቦታ ክርክር አቅርበው የተወሰነ ውሳኔ የሌለ መሆኑን ተገንዝበናል።

አመልካችና ተጠሪ የሚከራከሩበት ባዶ ቦታ ከዚህ በፊት በፍርድ ያልተወሰነ በመሆኑ ፍርድን በማስፈፀም ሂደት ቦታው መጠቃለል ያለበት ከመኖሪያ ቤቱ ጋር ነው ወይስ ከመጋዘኑ ጋር የሚለው ጥያቄ ሲነሳ የከፍተኛ ፍርድ ቤት የቦሌ ክፍለ ከተማ መሬት ልማትና አስተዳደር ቦታውን በማየት ካርታውን በመመርመር መግለጫ እንዲሰጥበት አድርጓል። በዚህ መሠረት ቦታው የመጋዘኑ ነው ወይም የመኖሪያ ቤቱ ነው ብሎ ለመለየት ያልተቻለና በካርታውም ላይ ያልተመለከተ መሆኑ ተረጋግጧል። በሌላ በኩል የአመልካች አውራሽ በ1973 ዓ.ም ቦታውን የተመሩት ለመኖሪያ ቤት አገልግሎት መሆኑን የቦሌ ክፍለ ከተማ መሬት አስተዳደር ጽ/ቤት ያረጋገጠ በመሆኑ ተጠሪ ከመኖሪያ ቤቱ ጋር እንዲጠቃለል ትዕዛዝ ሰጥቷል። ፍርድን የሚያስፈፅመው ፍርድ ቤት ፍርድን ለማስፈፀም ተስማሚ ነው ብሎ የሚገምተውን ትዕዛዝ የመስጠት ሥልጣን ያለው መሆኑን በፍታብሔር ሥነ ሥርዓት ሕግ ቁጥር 392 ንዑስ አንቀፅ 1 ተደንግጓል። የከፍተኛ ፍርድ ቤት በዚህ ድንጋጌ በተሰጠው ሥልጣን መሠረት የአመልካች አውራሽ ቦታውን የመኖሪያ ቤት ለመሥራት የተመሩት መሆኑን ከክፍሉ አስተዳደር የቀረበለትን ማረጋገጫ ግንዛቤ ውስጥ በማስገባት ቦታው ወደ መኖሪያ ቤቱ እንዲጠቃለል የሰጠውን ትዕዛዝ የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት ማዕናቱ ስለፍርድ አፈፃፀም በተለይም የፍታብሔር ሥነ ሥርዓት ሕግ 392 ንዑስ አንቀፅ 1 ድንጋጌን መሠረት በማድረግ የተሰጠና መሠረታዊ የህግ ስህተት የሌለበት ነው በማለት ወስነናል።

ው ሣ ኔ

1. የፌዴራል ክፍተኛ ፍርድ ቤትና የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ውሳኔ ፀንቷል።
2. በዚህ ፍርድ ቤት ያወጡትን ወጭና ኪሣራ ግራ ቀኝ ለየራሳቸው ይቻሉ።
መዝገቡ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ሃ/ዲ